Комунальний заклад Сумської обласної ради
«Сумський фаховий медичний коледж»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи
_____ Людмила ЛЯШЕНКО
«__01__» ___09___ 2026

РОБОЧА ПРОГРАМА
ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Галузь знань:	**22 *Охорона здоров'я***
Спеціальність	**221 Стоматологія**
Освітньо-професійна програма:	**Стоматологія ортопедична**
Розробник:	**Світлана Слухай** **Віра Мельник** **Ігор Шенцев**
Обсяг кредитів ECTS:	**6**
Загальна кількість годин:	**180**

Робочу програму розглянуто та схвалено
на засіданні ЦК ОКЗСК
Протокол від «01» ___09___2026 № 1
Голова ЦК _____ Марина КІСІЛЬОВА

І. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН:

№ з/п	Найменування розділу практики	К-ть робіт	Кількість годин		
			усього	зуботехнічна лабораторія	самостійна робота
1.	**Ознайомлення з ортопедичним кабінетом і зуботехнічною лабораторією.** Проходження інструктажу з техніки безпеки, санітарного режиму (вимоги до приміщень, їх прибирання, особиста гігієна) і норм поведінки в лікувальному закладі		**6**	**2**	**4**
2.	**Виготовлення знімних пластинкових протезів:**				
	— часткові протези	**2**	**27**	**18**	**9**
	— протези для беззубих щелеп	**2**	**30**	**18**	**12**
	— ацеталові зубні протези	**1**	**6**	**6**	
3.	**Виготовлення незнімних протезів:**				
	—виготовлення розбірної моделі	**1**	**5**	**5**	
	— коронки поодинокі штамповані;	**2**	**8**	**8**	
	— коронки суцільнолиті;	**2**	**14**	**8**	**6**
	— паяні мостоподібні протези із суцільнолитою і облицьованою проміжною частиною;	**1**	**17**	**12**	**5**
	— суцільнолиті мостоподібні протези;	**2**	**16**	**10**	**6**
	— металоакриловий мостоподібний протез.	**2**	**18**	**12**	**6**
4.	**Виготовлення бюгельних протезів:**				
	— протез нескладної конструкції (дуга, два кламери);	**1**	**22**	**16**	**6**
	— протез ускладненої конструкції.	**1**	**11**	**5**	**6**
Усього за переддипломну практику		**17**	**180**	**120**	**60**

ІІ. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ:

- удосконалення професійних навичок і вмінь зі спеціальності;
- підготовка до майбутньої самостійної роботи;
- закріплення, поглиблення і розширення теоретичних знань та практичних навичок, отриманих на навчальній практиці під керівництвом викладача з виготовлення знімних та незнімних конструкцій, бюгельних протезів.

ІІІ. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

3.1 ЗДОБУВАЧІ ОСВІТИ ПОВИННІ ОЗНАЙОМИТИСЯ ІЗ:

- організацією охорони праці, протипожежної безпеки;
- приміщення зуботехнічної лабораторії та їх призначенням;
- робочим місцем зубного техніка;
- організацією прийому пацієнтів лікарем-стоматологом-ортопедом;
- 3-D технологіями у стоматології.

Після завершення переддипломної практики ***здобувачі освіти повинні знати:***

- правила охорони праці та безпеки життєдіяльності виробничої санітарії, протипожежної безпеки;
- основні положення чинного законодавства щодо організації робочого місця зубного техніка;
- правила зберігання і розміщення зуботехнічних матеріалів, відбілювачів і виробів медичного призначення;
- посадові обов'язки зубного техніка;
- техніку отримання відбитків різними відбитковими масами;
- техніку виготовлення моделей з різних відбиткових мас та вимоги до моделей;
- теорію артикуляції, принципи будови артикуляторів;
- основи підготовки порожнини рота до протезування частковими та повними знімними пластинковими протезами;
- класифікацію беззубих щелеп за Шредером, Келлером.
- методи визначення центральної оклюзії при частковій і повній відсутності зубів;
- техніку встановлення штучних зубів;
- техніку виготовлення протезів з м'якими (амортизаційними) підкладками;
- механізм з'єднання пластмаси базису, штучних зубів і м'якої підкладки;
- техніку виготовлення ацеталових часткових знімних протезів
- критерії вибору конструкції незнімних протезів;
- техніку виготовлення розбірної моделі;
- основні принципи моделювання суцільнолитирх конструкцій для облицювання їх пластмасою, керамічним покриттям;
- технологію обробки, шліфування та поліруваня незнімних протезів, властивості абразивних матеріалів і послідовність їх використання;
- склад електроліту, технологію електрополірування та техніку безпеки при цьому;
- критерії оцінювання якості шліфованої та полірованої поверхонь;
- техніку безпеки під час відбілювання, обробки; шліфування та полірування незнімних конструкцій;

- основи етики й деонтології в стоматології;
- класифікацію зубних рядів за Кеннеді;
- класифікацію бюгельних протезів;
- показання до виготовлення бюгельних протезів;
- властивості основних і допоміжних матеріалів для виготовлення бюгельних протезів;
- система кламерів Нея;
- будову й призначення паралелометра;
- основи конструювання каркасів бюгельних протезів на верхню та нижню щелепу (утримувальні, опорні елементи, сідлоподібні частини, дуги);
- властивості, послідовність використання й техніку безпеки при роботі з абразивними матеріалами під час обробки, шліфування й полірування каркаса бюгельних протезів і протеза в готовому вигляді;
- основи ортопедичного лікування пародонтозу та патологічного стирання зубів;
- способи виготовлення шинуючих елементів;
- поетапне відновлення висоти прикусу;
- використання замкових кріплень.

Після завершення переддипломної практики ***здобувачі освіти повинні вміти:***
- працювати з нормативними документами та допоміжною літературою;
- дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки й виробничої санітарії на робочих місцях;
- гіпсувати моделі в артикуляторі та встановлювати штучні зуби в артикуляторі;
- виготовляти базиси з оклюзійними валиками;
- виготовляти моделі за функціональними та комбінованими відбитками;
- виготовляти протези з м’якими прокладками й ізоляцією торусу та екзостозів (кісткових виступів);
- виготовляти розбірні моделі;
- моделювати суцільнолиті коронки, мостоподібні протези, облицьовані пластмасою, керамікою;
- проводити обробку литва;
- шліфувати й полірувати незнімні конструкції;
- вибирати конструкцію бюгельних протезів;
- користуватися паралелометром при вивченні діагностичних моделей;
- готувати модель до дублювання;
- проводити дублювання моделей;
- виготовляти вогнетривкі моделі;
- моделювати каркас бюгельного протеза для відливки поза моделлю;
- обробляти, шліфувати та полірувати каркас бюгельного протеза;

- встановлювати штучні зуби при виготовленні бюгельного протеза;
- проводити заміну воску на пластмасу при виготовленні бюгельного протеза;
- полірувати готовий бюгельний протез.

3.2 КІНЦЕВІ ЦІЛІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність:
Здатність володіти методами спостереження й аналізу, робити висновки та узагальнення, систематизувати здобуті результати і вміти використовувати їх для підвищення якості професійної діяльності.

Загальні компетентності
ЗК 5. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 7. Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

Спеціальні компетентності
СК 1. Здатність здійснювати професійну діяльність відповідності до вимог санітарно-протиепідемічного режиму, безпеки життєдіяльності й охорони праці в галузі та протипожежної безпеки, регламентованих законодавством України.
СК 3. Здатність раціонально організовувати фахову діяльність, здійснювати підготовку робочого місця, контролювати справність обладнання, забезпечувати належне зберігання та використання матеріалів, знаходити виправляти недоліки, пов'язані з упорядкуванням та укомплектуванням робочого місця.
СК 4. Здатність приймати обґрунтовані рішення професійній діяльності, оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт, здійснювати самоконтроль за обсягом виконаної роботи.
СК 8. Здатність до оформлення звітної та поточної документації в паперовій та електронній формах.
СК 9. Здатність працювати автономно та в колективі стоматологічного закладу, налагоджувати конструктивну роботу з кожним членом команди, застосовувати сучасні засоби комунікації з метою обміну професійним досвідом.

Додаткові спеціальні компетентності
ДСК 1. Здатність до використання в практичній діяльності інформації про властивості матеріалів, металів та їх сплавів і про зміну цих властивостей в залежності від структури і методу обробки; обирати матеріали з урахуванням конкретного призначення, враховуючи показання та протипоказання.
ДСК 2. Здатність до використання зуботехнічного обладнання, інструментарію на етапах виготовлення знімних, незнімних, бюгельних протезів, ортодонтичних апаратів та щелепно-лицевих конструкцій.
ДСК 3. Здатність до використання теоретичних знань, практичних навичок та вмінь на етапах виготовлення зубних протезів, ортодонтичних апаратів та щелепно-лицевих конструкцій.

Програмні результати навчання

РН 3. Знаходити рішення фахових задач, дотримуючись правил, вимог, регламентованих законодавством.

РН 5. Упорядковувати робоче місце, контролювати справність обладнання, забезпечувати належне зберігання та використання матеріалів, знаходити та виправляти недоліки стосовно оснащення робочого місця, спираючись на нормативно-правові документи.

РН 6. Встановлювати пріоритетність при виборі матеріалів, інструментів, методів, обґрунтовано пояснювати етапи виконання фахових завдань, прогнозуючи кінцевий результат.

РН 7. Вдосконалювати етапність професійних дій за допомогою поєднання двох або більше навичок.

РН 11. Оформлювати звітну та поточну документації в паперовій та електронній формах.

РН 12. Демонструвати вміння працювати автономно та в колективі стоматологічного закладу, налагоджуючи конструктивну роботу з кожним членом команди з метою обміну професійним досвідом.

Додаткові результати навчання

ДРН 1. Використовувати в практичній діяльності інформацію про фізичні, хімічні, механічні та біологічні властивості зуботехнічних матеріалів, металів та їх сплавів; обирати матеріали з урахуванням конкретного призначення, враховуючи показання та протипоказання; розуміти та аналізувати принципи роботи з основними та допоміжними зуботехнічними матеріалами.

ДРН 2. Обирати, використовувати, забезпечувати належне зберігання зуботехнічного обладнання, інструментарію; дотримуватися правил безпеки під час роботи з устаткуванням в основних та допоміжних приміщеннях лабораторії.

ДРН 3. Виготовляти зубні протези, ортодонтичні апарати, щелепно-лицеві конструкції, дотримуючись технологічних процесів, критеріїв оцінки якості виконаної роботи; виявляти причини, що призводять до технологічного браку, розробляти способи їх попередження та усунення.

3.3 ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Найменування розділу практики	№ з/ п	Тема	К-тьго д.	Форма контролю
1.	Ознайомлення з ортопедичним кабінетом і зуботехнічною лабораторією.	1.1	Основи етики та деонтології в стоматології.	2	Реферат
		1.2	Посадові обов'язки зубного техніка.	2	Мультимедійна презентація
2.	Виготовлення знімних пластинкових протезів	2.1	Механізм з'єднання пластмаси базису, штучних зубів та м'якої підкладки.	9	Реферат
		2.2	Теорія артикуляції, принципи будови артикуляторів.	6	Мультимедійна презентація

		2.3	Методи визначення центральної оклюзії при частковій і повній відсутності зубів.	6	Реферат
3.	Виготовлення незнімних протезів	3.1	Моделювання анатомічної форми фронтальних зубів	4	Самостійне виконання навички
		3.2	Механізм фіксації пластмасового облицювання на металевих протезах	2	Доповідь.
		3.3	Основні принципи моделювання суцільнолитих конструкцій для облицювання їх пластмасою, керамічним покриттям	6	Мультимедійн а презентація
		3.4	Моделювання анатомічної форми жувальних зубів	6	Самостійне виконання навички
4.	Виготовлення бюгельних протезів	4.1	Основи конструювання каркасів бюгельних протезів на верхню та нижню щелепу	6	Доповідь.
		4.2	Основи ортопедичного лікування пародонтозу та патологічного стирання зубів.	6	Мультимедійн а презентація

Контроль над виконанням самостійної роботи здійснюється при виконанні студентом практичної роботи у зуботехнічній лабораторії, шляхом виконання домашньої роботи (підготовка доповідей, мультимедійних презентацій на запропоновані теми), розгляду підготовлених літературних джерел (статті, тощо) під час аудиторних занять, обговорення матеріалу реферату за заданою тематикою або перевірки роботи викладачем.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ

1. Правила охорони праці та санітарного режиму, протипожежної безпеки, норми поведінки у лікувальному закладі.
2. Основні положення чинного законодавства щодо організації робочого місця зубного техніка.
3. Посадові обов’язки зубного техніка.
4. Техніка отримання відбитків різними відбитковими масами.
5. Техніка виготовлення моделей з різних відбиткових мас та вимоги до моделей.
6. Теорія артикуляції, принципи будови артикуляторів.
7. Основи підготовки порожнини рота до протезування частковими й повними знімними пластинковими протезами.
8. Методи визначення центральної оклюзії при частковій і повній відсутності зубів.

9. Проби Гербста та техніка отримання функціональних відбитків.
10. Техніка виготовлення протезів з м’якими (амортизаційними) підкладками.
11. Механізм з’єднання пластмаси базису, штучних зубів та м’якої підкладки.
12. Критерії вибору конструкції незнімних протезів.
13. Техніка виготовлення розбірної моделі.
14. Основні принципи моделювання суцільнолитих конструкцій для облицювання їх пластмасою, керамічним покриттям.
15. Технологія обробки, шліфування та поліруваня незнімних протезів, властивості абразивних матеріалів та послідовність їх використання.
16. Склад електроліту, технологію електрополірування та техніку безпеки при цьому.
17. Критерії оцінювання якості шліфованої та полірованої поверхонь.
18. Техніка безпеки під час відбілювання, обробки; шліфування та полірування незнімних конструкцій.
19. Основи етики та деонтології в стоматології.
20. Класифікація зубних рядів за Кеннеді.
21. Класифікація бюгельних протезів.
22. Показання до виготовлення бюгельних протезів.
23. Властивості основних і допоміжних матеріалів для виготовлення бюгельних протезів.
24. Система кламерів Нея.
25. Будова та призначення паралелометра.
26. Основи конструювання каркасів бюгельних протезів на верхню та нижню щелепу (утримувальні, опорні елементи, сідлоподібні частини, дуги).
27. Властивості, послідовність використання та техніку безпеки при роботі з абразивними матеріалами під час обробки, шліфування та полірування каркаса бюгельних протезів і протеза в готовому вигляді.
28. Основи ортопедичного лікування пародонтозу та патологічного стирання зубів.
29. Способи виготовлення шинуючих елементів.
30. Поетапне відновлення висоти прикусу.
31. Класифікація беззубих щелеп за Шредером, Келлером.
32. Використання замкових кріплень при виготовленні знімних протезів.
33. Посадові обов’язки зубного техніка.
34. Гіпсування моделей в артикулятор і встановлення штучних зубів в артикуляторі.
35. Виготовлення базисів з оклюзійними валиками та вимоги до них.
36. Виготовлення моделі за функціональними відбитками та комбінованими.
37. Виготовлення протезів з м’якими прокладками та ізоляцією торусу і екзостозів (кісткових виступів).
38. Моделювання суцільнолитої коронки, мостоподібних протезів, облицьованих пластмасою, керамікою.
39. Проведення обробки литва.
40. Шліфування та полірування незнімних конструкцій.
41. Критерії вибору конструкції бюгельних протезів.
42. Підготовка моделі до дублювання.
43. Дублювання моделей.
44. Виготовлення вогнетривкої моделі.
45. Моделювання каркаса бюгельного протеза для відливки поза моделлю.
46. Оброблення, шліфування та полірування каркаса бюгельного протеза.

47. Встановлення штучних зубів при виготовленні бюгельного протеза.
48. Проведення заміни воску на пластмасу при виготовленні бюгельного протеза.
49. Полірування готового бюгельного протеза.
50. Використання 3-D технологій у стоматології.

IV. НДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

З метою набуття студентами під час практики умінь та навичок самостійно розв'язувати виробничі, наукові і організаційні завдання та активізувати їхню діяльність, розширити світогляд, підвищити ініціативу студентам пропонується виконати такі індивідуальні завдання:

- виготовити тематичні стенди, таблиці, кросворди за рекомендаціями методичних керівників практики.

V. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

- Поточний контроль виконання програми практики;
- Після закінчення певного розділу практики побригадно окремий контроль (тестовий контроль, розв'язання ситуаційних задач).

Методичний та безпосередній керівники практики повинні стежити за дисципліною практикантів, виконанням графіка проходження практики, щоденно здійснювати контроль за веденням щоденників (змістом, якістю оформлення, відповідністю програмі).

VI. ВИМОГИ ДО ЗВІТУ. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Звітними документами є щоденник, який містить текстовий і цифровий звіти про виконання програми практики. Відповідно до Наказу МОЗ України № 690 від 07.12.2005р. «Про затвердження Положення про організацію та проведення практики здобувачів освіти вищих медичних і фармацевтичних вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації» після проходження практики здобувачі освіти складають залік комісії, склад якої визначає заступник директора з навчально-виробничої роботи (завідувач практики) та затверджує директор навчального закладу. До складу комісії входять керівники практики від навчального закладу і від бази практики, викладачі спеціальних дисциплін. Залік з практики приймається на базах практики або у навчальному закладі.

VII. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

Оцінювання практичних навичок проводиться з метою визначення правильного виготовлення та доцільного використання зуботехнічної конструкції. Оцінювання здійснюється в процесі демонстрації практичних навичок.

Критерії оцінювання практичних навичок

Оцінка	Критерії оцінювання
«5»	Кожен етап практичної роботи повністю відповідає алгоритму виконання. Бездоганне оформлення роботи. Виготовлена зуботехнічна конструкція протезу повністю відповідає естетичним та функціональним вимогам (зуботехнічна конструкція повністю відновлює цілісність зубного ряду та не деформує прикус пацієнта).
«4»	Практична навичка виконана з окремими недоліками (не правильні межі протезу, недостатньо відполірована конструкція), відкореговані самим студентом. Виготовлена конструкція протезу відповідає естетичним та функціональним вимогам.
«3»	Виконання практичної навички з недоліками (виявлені помилки неправильного прикусу при відновленні зубного ряду,
	розмір конструкції не відповідає допущеним нормам, естетичне оформлення протезу недосконале).
«2»	Виконана студентом практична навичка не відповідає вимогам щодо правильно виготовленого протезу. При виготовленні протезу не витримані естетичні вимоги, протез не виконує своїх функціональних вимог. Робота виконана з грубими порушеннями алгоритму виконання практичної навички (гострі краї протезу, неправильні межі протезів та коронок, невідполірований протез).

VIII. ЛІТЕРАТУРА

1. Матеріалознавство в стоматології: навчальний посібник / *[Король Д.М., Король М.Д., Оджубейська О.Д. та ін.];* за заг. ред.Короля Д.М. – Вінниця: Нова книга, 2019. – 400с.

2. *Матеріалознавство у стоматології. Під заг. ред. проф. М.Д. Короля.* Навчальний посібник для студентів стоматологічних факультетів. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2008. – 240 с.: Іл.

3. Ортопедична стоматологія: підручник */Рожко М.М., Неспрядько В.П., І.В. Палійчук та ін.;* за ред. М.М. Рожка, В.П. Неспрядька.- К.: ВСВ «Медицина»; 2020. - 720 с.

4. Пропедевтика ортопедичної стоматології [Текст] : підручник / *П. С. Фліс, Г. П. Леоненко, І. А. Шинчуковський та ін.* ; за ред. П.С. Фліса. — 2-ге вид. — Київ : Медицина, 2020. — 328 с

5. *Рожко М.М., Неспрядько В.П., Михайленко Т.М. та ін.*. Зубопротезна техніка. К.: Книга плюс; 2016. 604 с.

6. *Рожко М.М., Попович З.Б., Куроєдова В.Д.* Стоматологія. Підручник. К.: ВСВ «Медицина»; 2018. 872 с.

7. *П.С. Фліс, Г.П. Леоненко, І.А. Шинчуковський В.П. Голік, О.В. Громов, В.М. Дворник, С.І. Жадько, Ю.А. Калініченко, В.А. Кльомін, М.Д. Король, В.Ф. Макєєв, Л.М. Мунтян, В.П. Неспрядько, З.Р. Ожоган, Л.Д. Чулак.* Пропедевтика ортопедичної стоматології: підручник (ВНЗ IV р. а.). – Київ, ВСВ "Медицина". 2010. – 328 с.

8. *Фліс П.С., Власенко А.З., Чупіна А.О.* Технологія виготовлення ортодонтичних та ортопедичних конструкцій у дитячому віці. – Київ: Медицина, 2013 – 256 с.

9. *Фліс П.С., Власенко А.З., Бібік А.М., Іожиця К.Д.* «Технологія виготовлення щелепно – лицевих конструкцій» - К.: ВСВ «Медицина» 2010.

10. *Фліс П.С.* Техніка виготовлення щелепно-лицевих конструкцій - К.: Медицина, 2012

11. *Нестюрічева Н.П.* «Практикум з предмета хвороби зубів і порожнини рота» - К.: «Здоров'я» 2003.

12. *Фліс П.С., Банних Т.М.* «Техніка виготовлення знімних протезів» - К.: «Медицина» 2008.

13. *Заяць Т.І., Липська Я.З.* «Знімні пластинкові протези» «Новий світ» - 2000 Львів – 2008.